

Zemkopības ministrija

Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai

Rita Benta

Meža departamenta

Meža resursu un medību nodaļas vadītāja

Tālrunis: 29493126; e-pasts: Rita.Benta@zm.gov.lv

Zemkopības ministrija

2017.gada 1. novembrī

Zemkopības ministrija

Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai

Saeima 2016.gada 16.jūnijā pieņēma lēmumu “Par uzdevumiem, kas veicami, lai nodrošinātu Latvijas dabas resursu un publisko aktīvu ilgtspējīgu, efektīvu un racionālu apsaimniekošanu”.

Kā viens no Saeimas atbalstītajiem Ilgtspējīgas attīstības komisijas lēmumā ietvertajiem uzdevumiem Zemkopības ministrijai ir, izvērtēt meža apsaimniekošanu regulējošo normatīvo aktu efektivitāti un ietekmi uz mežsaimniecības ekonomisko dzīvotspēju, salīdzinājumā ar citām valstīm, kurās ir līdzvērtīgs vai lielāks meža audzēšanai izmantotās zemes īpatsvars un kokrūpniecības potenciāls, lai samazinātu administratīvo slogu un uzlabotu kopējo meža nozares konkurētspēju un ilgtspējīgu attīstību, un sagatavot priekšlikumus normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai.

Zemkopības ministrija

Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai

Uzdevuma izpildes nodrošināšanai kopā notikuši 22 pasākumi: sanāksmes, semināri, Meža konsultatīvās padomes sēdes (tai skaitā izbraukuma), dalība Saeimas un LPS pasākumos.

I

Zemkopības ministrija, sadarbībā ar zinātniekiem un meža nozares pārstāvjiem, septiņās sanāksmēs ir izvērtējuši esošo situāciju un zinātniskos pētījumus par šādu jautājumu normatīvā regulējuma ietekmi un iespējamiem risinājumiem šī regulējuma efektivitātes pilnveidošanai:

- 1.priedes sekmīgas atjaunošanās nodrošināšanas iespējas teritorijās, kurās aizliegta kailcirte;**
- 2.mežaudzes optimālais šķērslaukums un koku skaits, atbilstoši optimālajam šķērslaukumam, un minimālais nepieciešamais ieaugušo koku skaits atkarībā no valdošās koku sugas meža atjaunošanā un ieaudzēšanā;**
- 3.galvenās cirtes caurmēra pēc valdošās koku sugas skaitliskās vērtības.**

Zemkopības ministrija

Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai

Priekšlikumu sagatavošanas uzsākšanas sanāksmēs izvērtēti meža zinātnieku pētījumi, kas saistīti ar iepriekš minētajiem jautājumiem, sagatavotas vairākas datu analīzes:

- Dr.silv.* D.Dubrovskis, pamatojoties uz datu analīzi, prezentēja iespējamo mežaudžu vecumu un caurmēru atkarībā no mežaudzes gatavības veida;**
- aprēķinos izmantota meža apsaimniekošanas plānošanas datorprogramma "Meža eksperts". Modelēta ietekme uz meža resursu stāvokli, kopējo mežaudžu vecumstruktūru;**
- datu analīze, izmantojot datorprogrammu, veikta pie vairākām mežaudzes gatavībām, (vadoties pēc mērķa), modeļos izmantojot Igaunijā pielietotos galvenās cirtes caurmērus pa koku sugām, kā arī, izvērtējot pašreizējo un vēlamo meža atjaunošanas praksi.**

Zemkopības ministrija

Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai

- **18.04.2017.** seminārā ZM ieinteresētās institūcijas iepazīstināja ar MK grozījumu zinātnisko izvērtējumu un sagatavotajiem priekšlikumiem Ministru kabineta noteikumu projektiem:
  - Ministru kabineta noteikumu projekts "Grozījumi MK 2012.gada 2.maija noteikumos Nr.308"Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi" (VSS -650) un
  - Ministru kabineta noteikumu projekts "Grozījumi MK 2012.gada 18.decembra noteikumos Nr.935"Noteikumi par koku ciršanu mežā" (VSS - 651).
- Noteikumi projektus izskatīja 2017.gada 15.jūnija Valsts sekretāru sanāksmē.

Zemkopības ministrija

Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai

- **2017.gada 5.jūlijā Zemkopības ministrija organizēja Meža konsultatīvās padomes sēdi, kurā sniedza informāciju par sagatavotajiem priekšlikumiem normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai un to zinātnisko pamatojumu:**
  - 1. Dabiskie traucējumi Latvijas priežu mežos - *Dr.silv. Āris Jansons*;**
  - 2. Zema biežuma audžu parametri - *Dr.silv. Āris Jansons*;**
  - 3. Galvenās cirtes parametru noteikšana - *Dr.silv. Dagnis Dubrovskis*;**
  - 4. Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai – Meža departaments.**

Zemkopības ministrija

Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai

•14.07.2017. Zemkopības ministrija organizēja starpministriju sanāksmi par grozījumiem meža atjaunošanas noteikumos.

•19.07.2017. notika Meža konsultatīvās padomes izbraukuma sēde, lai iepazīstinātu noteikumu projekta izstrādē un saskaņošanas procesā iesaistītās institūcijas un nevalstiskās organizācijas ar sausās minerālaugsnēs augošo priežu mežaudžu apsaimniekošanas problēmām Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā.

•11.08.2017. Zemkopības ministrija organizēja starpministriju sanāksmi par grozījumiem koku ciršanas noteikumos.

Zemkopības ministrija

Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai

- **18.08.2017.** notika Meža konsultatīvās padomes sēde, lai izvērtētu priekšlikumus normatīvo aktu efektivitātes paaugstināšanai.
- **Lai objektīvāk izvērtētu ZM izstrādātos priekšlikumus MK noteikumu projektā par koku ciršanu mežā, sanāksmes dalībnieki, kam tas bija nepieciešams, izbrauca uz Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas ierobežotas saimnieciskās darbības joslu, kur:**
  - **izvērtēja 0,2 ha atvērumus silā un mētrājā;**
  - **skatīja meža tipu sila un mētrāja izvietojumu Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā.**

Zemkopības ministrija

Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai

- **25.08.2017.** ZM organizēja darba grupas sanākumi par grozījumiem koku ciršanas noteikumos (Baltijas jūras piekraste).
- **11.09.2017.** darba grupas sanāksme par grozījumiem koku ciršanas noteikumos, lai izvērtētu noteikumu projektā ietvertos nosacījumus par galvenās cirtes caurmēra pēc valdošās koku sugas skaitliskajām vērtībām.
- **20.09.2017.** Meža departamenta darbinieku piedalījās un sniedza informāciju LPS organizētajā sanāksmē Baltijas jūras piekrastes pašvaldību darbiniekiem Rojā, par priežu mežaudžu apsaimniekošanu ierobežotās saimnieciskās darbības joslā.

Zemkopības ministrija

Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai

- **22.09.2017.** notika darba grupas sanāksme par grozījumiem koku ciršanas noteikumos, kurā izvērtēja LDF iesniegtos ekspertu viedokļus par iespējamiem riskiem, samazinot galvenās cirtes caurmēru. *Dr.silv.* Dagnis Dubrovskis sagatavoja iespējamo risku analīzi;
- **VMD** sagatavoja karti, kurā parādīts sausās minerālaugsnēs augošo priežu mežaudžu (priedes veido vairāk nekā 80 procentu no mežaudzes šķērslaukuma) izvietojums, sadalījumā pa īpašuma veidiem, kuras, saskaņā ar izstrādātajiem priekšlikumiem MK noteikumu grozījumiem, varētu nocirst kailcirtē

Zemkopības ministrija

Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai

- **26.09.2017.** notika darba grupas sanāksme par grozījumiem koku ciršanas noteikumos. Sanāksmes tēma – priežu tīraudžu apsaimniekošana Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas ierobežotas saimnieciskās darbības joslā.

Sanāksmē tika lūgts noteikumu projekta izstrādē un saskaņošanā iesaistītajām institūcijām un nevalstiskajām organizācijām izteikt viedokli par to, kādai vajadzētu būt priežu tīraudžu apsaimniekošanai Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas ierobežotas saimnieciskās darbības joslā, ņemot vērā izbraukumos dabā un sanāksmēs sniegto informāciju.

Zemkopības ministrija

Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai

- **Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas izbraukuma sēde par meža nozares aktualitātēm Engures novadā 13.06.2017.**
- **Ilgspējīgas attīstības komisijas izbraukuma sēde Kandavas novadā 13. 10. 2017.**
- **Meža konsultatīvās padomes sēde 01.11.2017.**

Zemkopības ministrija

Priekšlikumi normatīvo aktu efektivitātes uzlabošanai

Zemkopības ministrija ir izstrādājusi MK noteikumu projektus:

«Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 2. maija noteikumos Nr. 308 „Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi” »

«Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumos Nr. 935 "Noteikumi par koku ciršanu mežā" »

Noteikumi projekti ir izskatīti 2017.gada 15.jūnija Valsts sekretāru sanāsmē

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

I Priežu mežaudžu apsaimniekošana Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā

Spēkā esošie nosacījumi	Saskaņošanai nosūtītā projekta redakcija	ZM piedāvātā redakcija (kompromisa risinājums)
<p>65. Kailcirte aizliegta: 65.3. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā sausās minerālaugsnēs augošās priežu mežaudzēs (priedes veido vairāk nekā 80 procentu no mežaudzes šķērslaukuma);</p> <p>15. Maksimālā kailcirtes cirsma platība: 15.4. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā esošajos mežos – <u>divi hektāri</u>;</p> <p>25. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā kailcirtes cirsmas izvietotā, lai plānotajai kailcirtes cirsmas piegulošajās mežaudzēs pēc kailcirtes būtu pagājuši vismaz 10 gadi ar skuju kokiem atjaunotās mežaudzēs un vismaz pieci gadi ar lapu kokiem atjaunotās mežaudzēs</p>	<p><u>Svītrot noteikumu 65.3. apakšpunktu.</u> (ar ko paredzēts atcelt kailcirtes aizliegumu Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā sausās minerālaugsnēs augošās priežu mežaudzēs, kurās priedes veido vairāk nekā 80 procentu no mežaudzes šķērslaukuma</p>	<p>Noteikt, ka kailcirte aizliegta:</p> <p>65.3. Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā <u>silā un mētrājā</u> augošās priežu mežaudzēs (priedes veido vairāk nekā 80 procentu no mežaudzes šķērslaukuma)</p>

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

- **Noteikumu projekta redakcija atceļ kailcirtes aizliegumu lānā un damaksnī augošās priežu mežaudzēs (priedes veido vairāk nekā 80 procentu no mežaudzes šķērslaukuma)**
- **Priekšlikuma mērķis ir uzlabot priežu mežaudžu atjaunošanas iespējas Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā**
- **Atceļot kailcirtes aizliegumu Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā sausās minerālaugsnēs augošās priežu mežaudzēs:**
  - **iespējams arī nākotnē saglabāt priežu mežaudžu lomu rekreācijai;**
  - **palielināt šo mežaudžu lomu CO2 piesaistē;**
  - **samazināt meža atjaunošanas un kopšanas, kā arī administratīvās izmaksas;**
  - **palielināt selekcionēta meža reprodutīvā materiāla pielietošanas iespējas mežaudzes atjaunošanā;**
  - **saglabāt koksnes plūsmas ilgtspēju.**

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

Atzinumos norādīto iebildumu kopsavilkums

Dabas aizsardzības nevalstisko organizāciju un VARAM iebildumi :

- koksnes ieguve neatbilst šīs aizsargjoslas izveidošanas mērķim, kas definēts Aizsargjoslu likumā;
- kailcirtes, var palielināt augsnes vēja erozijas risku;
- atļaujot kailcirtes, var notikt būtiska meža ciršanas intensitātes palielināšanās, kailciršu koncentrēšana;
- kailcirtes var mazināt Baltijas jūras un Rīgas līča piekrastes rekreācijas un estētisko vērtību;
- piekrastes aizsargjoslai ir nozīmīga loma bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā, jo tajā ievērojamas platības aizņem vecas mežaudzes, kuras ir īpaši aizsargājamais biotops Mežainas piejūras kāpas;
- prasības piejūras priēžu mežu apsaimniekošanai nav pieļaujams vājināt, kamēr nav pabeigta ES nozīmes aizsargājamo biotopu kartēšana.

Pārresoru koordinācijas centrs ierosina noteikt kailcirtes maksimālo platību – 1 hektārs.

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

Saskaņošanas gaitā izteikti priekšlikumi:

A versija Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotās saimnieciskās darbības joslā sausās minerālaugsnes augošās priežu mežaudzēs (priedes veido vairāk nekā 80 procentu no mežaudzes šķērslaukuma) kokus izlases cirtē cērt šādi:

Veido ne vairāk kā divus atvērumus līdz 0,3 ha platībā uz hektāra;

Mežaudzes šķērslaukumu nesamazina zem kritiskā šķērslaukuma;

Ja mežaudzē zem vainagu klāja, rēķinot uz cirsmas hektāru, aug vismaz 500 (x skaits - diskusijai) vismaz 12 metru (x metri - diskusijai) augstas nākamās paaudzes priedes, cērtot kokus saglabā 30 ekoloģiskos kokus.

B versija Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotās saimnieciskās darbības joslā sausās minerālaugsnes augošās priežu mežaudzēs (priedes veido vairāk nekā 80 procentu no mežaudzes šķērslaukuma) kokus izlases cirtē cērt šādi:

Veido atvērumus līdz 0,3 ha platībā ar minimālo attālumu starp atvērumiem 90 metri;

20 metros ap atvērumu malām, retinot kokus sānu gaismas nodrošinājumam, mežaudzes šķērslaukumu nesamazina zem kritiskā šķērslaukuma;

Ja mežaudzē zem vainagu klāja, rēķinot uz cirsmas hektāru, aug vismaz 500 (x skaits - diskusijai) vismaz 12 metru (x metri - diskusijai) augstas nākamās paaudzes priedes, cērtot kokus saglabā 30 ekoloģiskos kokus.

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

Spēkā esošie nosacījumi	Saskaņošanai nosūtītā projekta redakcija	ZM piedāvātā redakcija (kompromisa risinājums)
<p>26. Ja izlases cirtes izpildes laikā mežaudzes šķērslaukums ir vienāds ar kritisko šķērslaukumu vai lielāks par to, bet cirsmas daļās, <u>kas nav lielākas par 0,2 hektāriem</u>, šķērslaukums kļūst mazāks par kritisko šķērslaukumu (turpmāk – atvērumi), izcirstos atvērumus neuzskata par kailcirti.</p>	<p>Saglabāta esošā redakcija</p>	<p>26. Izlases cirtē izcirstos atvērumus (cirtes izpildes laikā izveidotas no kokiem brīvas cirsmas daļas) neuzskata par kailcirti, ja mežaudzes kopējais šķērslaukums ir vienāds ar kritisko šķērslaukumu vai lielāks par to un:</p> <p>26.2. atvēruma platība <u>Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā silā un mētrājā augošās priežu mežaudzēs</u> (priedes veido vairāk nekā 80 procentu no mežaudzes šķērslaukuma) <u>nav lielākas par 0,3 hektāriem.</u></p>

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

Saskaņošanas procesā ierosināts priekšlikums (MK noteikumu projekta 28.2. apakšpunkts):

Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā silā un mētrājā augošās priežu mežaudzēs veido 0,3 ha atvērumus, kurus atjauno ar priedi un mežaudzes šķērslaukumu nesamazina zem kritiskā šķērslaukuma.

Mežaudzes šķērslaukumu var samazināt zem kritiskā šķērslaukuma, ja pēc atvērumu izciršanas ir pagājuši vismaz 20 gadi vai atjaunotā priežu mežaudze sasniegusi vismaz četrus metrus augstumu;

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

Spēkā esošie nosacījumi	Saskaņošanai nosūtītā projekta redakcija	ZM piedāvātā redakcija (kompromisa risinājums)
<p>54. Cērtot kokus, saglabā šādus augošus kokus:</p> <p>54.1. rēķinot uz cirsmas hektāru, <u>vismaz piecus ekoloģiskos kokus</u> – <u>augtspējīgus iepriekšējās paaudzes kokus</u> – vai, ja tādu nav, – augtspējīgus kokus, kuru caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru nogabalā. Ieteicams vispirms izvēlēties ozolus, liepas, priedes, ošus, gobas, vīksnas, kļavas, melnalkšņus, apses un bērzus, kā arī, ja tādi ir, kokus ar deguma rētām;</p>	<p>Saglabāta esošā redakcija</p>	<p><u>54. Cērtot kokus, saglabā šādus augošus kokus:</u></p> <p>Papildināt ar 54.1.¹ apakšpunktu šādā redakcijā:</p> <p><u>54.1.¹ Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā sausās minerālaugsnēs augošās priežu mežaudzēs, rēķinot uz cirsmas hektāru, <u>vismaz 20 ekoloģiskos kokus</u> – augtspējīgus iepriekšējās paaudzes kokus – vai, ja tādu nav, – augtspējīgus kokus, kuru caurmērs lielāks par valdošās koku sugas koku vidējo caurmēru nogabalā.</u></p>

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

Sausās minerālaugsnēs augošas Priežu tīraudzes ārpus ĪADT un mikroliegumiem 11 tūkst ha:

1. Pēc meža tipa

- Sils 21 %
- Mētrājs 30 %
- Lāns 28%
- Damaksnis 20 %

2. Pēc īpašuma formas

1. Valsts meži 8,3 tūkst ha

- Pieaugušas un pāraugušas -2910 ha
- Briestaudzes -1820 ha
- Pārējās - 3560

2. Privātie un pašvaldību meži 2,5 tūkst ha

- Pieaugušas un pāraugušas 690 ha
- Briestaudzes 660 ha
- Pārējās 1230 ha

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

Noteikumu projekta nosacījumi par koku ciršanu galvenajā cirtē attiecas uz priežu mežaudzēm Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā.

Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla ir noteikta Aizsargjoslu likumā, t.i., ierobežotas saimnieciskās darbības josla ir līdz 5 kilometru platumā. Tā tiek noteikta, ņemot vērā dabiskos apstākļus

Savukārt krasta kāpu aizsargjoslā, kuras platums, saskaņā ar Aizsargjoslu likuma prasībām, ir atkarīgs no kāpu zonas platuma, bet nav mazāks par 300 metriem sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija (ar Aizsargjoslu likuma 6. panta otrajā daļā minētajiem izņēmumiem) ir aizliegts veikt galveno cirti, izņemot koku ciršanu ārkārtas situācijas seku likvidēšanai, kā arī vējgāžu, vējlaužu un snieglaužu seku likvidēšanai

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

Meža likums

31.¹ pants

(1) Valsts meža apsaimniekošana notiek saskaņā ar meža apsaimniekotāja izstrādātu un attiecīgās institūcijas vai apsaimniekotāja valdes apstiprinātu meža apsaimniekošanas plānu, nodrošinot koksnes resursu maksimāli vienmērīgu un ilgtspējīgu izmantošanu, radot labvēlīgu vidi ekonomikas attīstībai, saglabājot meža ekoloģisko vērtību un apmierinot sabiedrības sociālās vajadzības.

32.pants

Meža īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam ir pienākums izstrādāt meža apsaimniekošanas plānu, ja kopējā apsaimniekojamā meža platība pārsniedz 10 000 hektāru.

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

45.pants

(1) Koku ciršanas maksimālo apjomu hektāros un kubikmetros sadalījumā pa valdošajām koku sugām, ko atļauts nocirst galvenajā cirtē piecos gados, valsts mežiem aprēķina Valsts meža dienests un apstiprina Ministru kabinets

Ministru kabineta 2015. gada 16. novembra rīkojums Nr. 718

Par koku ciršanas maksimāli pieļaujamo apjomu 2016.-2020. gadam

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

Ministru kabineta noteikumu grozījumi neattiecas uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem.

Spēkā esošajos 2012 gada 18.decembra MK noteikumos Nr.935 "Noteikumi par koku ciršanu mežā" 2. punktā ir noteikts, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos šos noteikumus piemēro tiktāl, ciktāl tie nav pretrunā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un mikroliegumu aizsardzību un izmantošanu regulējošajiem normatīvajiem aktiem.

Uz koku ciršanu galvenajā cirtē priežu mežaudzēs Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā attiecas šo noteikumu XI. nodaļā «Dabas aizsardzības prasības koku ciršanai» ietvertās prasības (tai skaitā prasība par augošu un sauso resno koku saglabāšanu).

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

Ministru kabineta 2014.gada 4.februāra noteikumos Nr.67 "Noteikumi par meža apsaimniekošanas plānu" ietverti nosacījumi:

▪meža apsaimniekošanas plānā norāda to rekreācijai un vides izziņai paredzēto teritoriju apjomu, kuras teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktas kā publiskā ārtelpa (mežaparki, rekreācijas vietas pie ūdeņiem un dabas objektiem);

▪šo noteikumu 7.punktā noteikts, ka meža apsaimniekošanas nosacījumus rekreācijai un vides izziņai paredzētajās teritorijās, kas teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktas kā publiskā ārtelpa, saskaņo ar vietējo pašvaldību un nodrošina sabiedrības līdzdalību.

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

II galvenās cirtes caurmērs

Atzinumos norādīto iebildumu kopsavilkums

Dabas aizsardzības nevalstisko organizāciju un VARAM iebildumi :

- galvenās cirtes caurmēra samazināšana priedei, eglei un bērzam negatīvi ietekmēs bioloģisko daudzveidību;
- sagaidāms, ka intensificēs kailciršu pielietojumu un attīstīs plašāku fragmentāciju un samazinās vecāku audžu īpatsvaru ainavā;
- nepieciešams detalizēti izvērtēt negatīvās ietekmes uz bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu vietas un ainavas līmeņos, nosakot normatīvos aktos stingrākas prasības bioloģiskas daudzveidības saglabāšanā;
- varēs nocirst pat par 10 un vairāk gadiem jaunākas mežaudzes nekā pašlaik;
- nav veikts ietekmes uz vidi stratēģiskais izvērtējums kailciršu īpatsvara pieaugumam, mežu pastiprinātai fragmentācijai un bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgu mežaudžu samazinājumam ainavā, ko radītu galvenās cirtes caurmēra samazināšana mežsaimnieciski nozīmīgām koku sugām.

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

II galvenās cirtes caurmērs

Atzinumos norādīto iebildumu kopsavilkums

Latvijas Meža īpašnieku biedrība

•Lūdz iekļaut normas, kas paredz galvenās cirtes caurmēra noteikšanu **apsei, nosakot to visu bonitāšu audzēm 20 cm**. Ņemot vērā, ka Latvijā ir ļoti liels ar stumbra trupi inficēto apšu audžu īpatsvars, tas ļautu meža īpašniekiem ievākt koksnes ražu pirms tā ir zaudējusi savu vērtību.

•**Latvijas kokrūpniecības federācija** ierosina noteikt šādas galvenās cirtes caurmēra skaitliskās vērtības

Valdošā koku suga	Bonitāte				
	Ia	I	II	III	IV un V
	Valdošās koku sugas pirmā stāva koku vidējais caurmērs (centimetros)				
Priede	28	28	28	28	28
Egle	26	26	26	26	26
Bērzs	26	26	24	22	18

Noteikumi par koku ciršanu mežā

Zemkopības ministrija

Spēkā esošā un saskaņošanai nosūtītā projekta redakcija
(ar sarkanu)

Koku ciršana pēc galvenās cirtes caurmēra ir atļauta pirms galvenās cirtes vecuma sasniegšanas, ja valdošās koku sugas pirmā stāva koku vidējais caurmērs 1,3 metru augstumā virs sakņu kakla ir vienāds ar šo noteikumu pielikumā noteikto galvenās cirtes caurmēru vai lielāks par to.

• Nr. P.k	• Koku suga		• Bonitāte				
			Ia	I	II	III	IV un zemāka
1.	Priede	Igaunija	28	28	28	28	28
		Latvija	39/30	35/30	31/30	27/30	30
2.	Egle	Igaunija	26	26	26	26	26
		Latvija	31/26	29/26	29/26	27/26	26
3.	Bērzs	Igaunija	26	26	24	22	18
		Latvija	31/25	27/25	25/25	22/25	25

(priekšlikumi ar sarkanu)

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

Noteikumu projektā ietverti nosacījumi:

• koku ciršanu galvenajā cirtē pēc galvenās cirtes caurmēra neveic kailcirtē Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā sausās minerālaugsnēs augošās priežu mežaudzēs, kurās priedes veido vairāk nekā 80 procentu no mežaudzes šķērslaukuma (*noteikumu projekta 10.2. apakšpunkts*);

• cērtot kokus galvenā cirtē pēc caurmēra, pēc cirtes mežaudzi atjauno sējot vai stādot ar kategoriju uzlabots un pārāks meža reproductīvo materiālu, ievērojot normatīvajos aktos par meža atjaunošanu noteikto (*noteikumu projekta 10.¹ punkts*).

Šo noteikumu punktu neattiecina uz platību, kurā ir izveidojusies dzīvot spējīga skuju koku paauga (*noteikumu projekta 10.² punkts, saskaņošanas procesā ierosināts priekšlikums*).

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

▪ **Izmainītas MK noteikumos noteiktās mežaudzes pirmajā stāvā augošo koku minimālā šķērslaukuma ($G_{\min.}$) skaitliskās vērtības saskaņā ar zinātniskajiem pētījumiem (mežaudzēm līdz briestaudzes vecumam).**

▪ **Izmainīts MK noteikumos noteiktais mežaudzes pirmajā stāvā augošo koku skaits atbilstoši minimālajam šķērslaukumam ($N_{\min.}$), atkarībā no valdošās koku sugas un koku vidējā augstuma (koki uz hektāru), saskaņā ar zinātniskajiem pētījumiem**

Zemkopības ministrija

Noteikumi par koku ciršanu mežā

Veikta LDF iesniegto meža ekoloģijas ekspertu viedokļu par iespējamiem riskiem, samazinot galvenās cirtes caurmēru, analīze (skat. prezentāciju «Ietekmes uz vidi analīzes matrica, galvenās cirtes caurmēra (ZM sagatavotais grozījumu projekts Koku ciršanas noteikumos) izmaiņām»)

Zemkopības ministrija

Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi

III Par meža atjaunošanu un ieaudzēšanu

Priekšlikums

Noteikt, ka atjaunotajā platībā minimālais nepieciešamais kopējais ieaugušo koku skaits atkarībā no valdošās koku sugas ir:

priedei – 2000 koku uz hektāru;

pārējām koku sugām - 1500 koku uz hektāru (ja melnalksnis atjaunojas ar celma atvasēm, pie viena celma uzskaita ne vairāk kā četras atvases)

Spēkā esošie nosacījumi

5.4. atjaunotajā platībā minimālais nepieciešamais kopējais ieaugušo koku skaits atkarībā no valdošās koku sugas ir:

5.4.1. priedei – 3000 koku uz hektāru;

5.4.2. ozolam, osim, vīksnai, gobai, klavai, dizskabardim un skabardim – 1500 koku uz hektāru;

5.4.3. pārējām koku sugām – 2000 koku uz hektāru (ja melnalksnis atjaunojas ar celma atvasēm, pie viena celma uzskaita ne vairāk kā četras atvases);

5.1. meža tipos – silā, mētrājā, lānā, grīnī, slapjajā mētrājā, viršu ārenī, viršu kūdrēnī, mētru ārenī un mētru kūdrēnī – mežaudze atjaunojusies ar priedi (priede aizņem vismaz 80 procentu no noteiktā minimāli nepieciešamā kopējā ieaugušo koku skaita). Grīnī, slapjajā mētrājā, viršu ārenī, mētru ārenī, viršu kūdrēnī, mētru kūdrēnī pieļaujama segaudze (koki, kas rada labvēlīgus mikrovides apstākļus valdošās koku sugas attīstībai). Segaudzes kokus uzskaita atsevišķi, nepieskaitot tos atjaunotās mežaudzes kokiem

Zemkopības ministrija

Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi

Pēc kailcirtes Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes ierobežotas saimnieciskās darbības joslā mežaudzēs, kur valdošā koku suga bijusi priede, mežu atjauno, sējot vai stādot priedi, izņemot platību, kurā izveidojusies dzīvotspējīgu skuju koku paauga vai saglabāti sēklas koki atbilstoši normatīviem aktiem par koku ciršanu.”.

Zemkopības ministrija

Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi

Priekšlikums

Noteikt, ka mežaudzi reģistrē kā stādītu vai sētu, ja stādīto vai sēto koku skaits pārsniedz 75 procentu no noteikumos noteiktā minimāli nepieciešamā kopējā iesaugušo koku skaita

Spēkā esošie nosacījumi

12. Mežaudzi reģistrē kā stādītu vai sētu, ja stādīto vai sēto koku skaits pārsniedz 50 procentu no šo noteikumu

5.4.apakšpunktā noteiktā minimāli nepieciešamā kopējā iesaugušo koku skaita.

Zemkopības ministrija

Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi

Priekšlikums

Noteikt, ka pēc galvenās cirtes pēc caurmēra mežaudzi atjauno sejt vai stādot ar kategoriju uzlabots un paraks meža reproduktīvo materiālu

Papildināt noteikumus ar nosacījumu šādā redakcijā:

„Pēc kailcirtes, kas veikta mežaudzei sasniedzot galvenās cirtes caurmēru, mežu atjauno trīs kalendāra gadu laikā pēc cirtes gada:

1. sējt vai stādot;
2. saglabājot dzīvotspējīgu skuju koku paaugu un nodrošinot nepieciešamo koku skaitu, kāds nepieciešams, lai platību atzītu par atjaunotu.”

Spēkā esošie nosacījumi

Spēkā esošie nosacījumi
38. Ja mežu atjauno vai ieaudzē sejt vai stādot, atbilstoši normatīvajiem aktiem par meža reproduktīvo materiālu izmanto konkrētajai vietai piemērotas izcelsmes koku sugu (1.pielikums) šādu kategoriju meža reproduktīvo materiālu (turpmāk – materiāls):

38.1. "uzlabots" un "pārāks" – parastai priedei;

38.2. "ieguves vieta zināma", "atlasīts", "uzlabots" un "pārāks" – pārējām 1.pielikumā minētajām koku sugām.

Zemkopības ministrija

Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi

Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumu Noslēguma jautājumos noteikt, ka nosacījums mežaudzi atjauno sējot vai stādot ar kategoriju uzlabots un pārāks egles un bērza meža reproductīvo materiālu pēc galvenās cirtes pēc caurmēra stājas spēkā ar 2019.gada 1. janvāri.

Zemkopības ministrija

Meža atjaunošanas, meža ieaudzēšanas un plantāciju meža noteikumi

Noteikumu projektā ietvertie nosacījumi:

▪ **par minimāli nepieciešamo kopējo ieaugušo koku skaitu un**

▪ **mežaudzes reģistrēšanu kā stādītu vai sētu, ja stādīto vai sēto koku skaits atbilst noteikumos noteiktajam minimāli nepieciešamajam kopējam ieaugušo koku skaitam**

ir attiecināmi arī uz meža ieaudzēšanu

Zemkopības ministrija

Paldies par uzmanību

01. 11. 2017.